

MUSEUM
- 't nieuwhuys -
HOEGAARDEN

60

60

ALPAIDIS

TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE

FOLKLORE

OUDHEIDKUNDE

1980

1000

Jaar **HOEGAARDEN**

16^e jaargang

Alpaidis

Inhoud

NUMMER 60
AFLEVERING 3

- Het Witboek (vervolg) blz.3
- De moeilijkheden rondom de
bouw van het gemeentehuis blz.20
- Oude testamenten (vervolg) blz.30
- Kultuurkrant met o.a.
Millenniumvlag Hoegaarden
Mededelingen
Hoekje van de VTB
Aktiviteitenkalender.

980 of 981

HET WIT- BOEK

om het zo fel betwiste "so wat 980"
door geschreven bronnen te staven.

IV DE AFKOMST van GRAVIN ALPAIDIS

=====

Het tweede betwiste punt uit het Codicil is de afkomst en de persoon zelf van Alpaidis.

1. Titelontleding

=====

In het Codicil werden haar volgende titels gegeven:

-Graevinne douairière

Dit betekent, lijftochtenares, adellijke weduwe, vrouw die van haar overleden man eigendommen bekomt (weduw-goed). Dit laatste is echter niet mogelijk, gezien Brunengerunz noch van haar eerste, noch van haar tweede echtgenoot kwam, maar wel van haar vader, de graaf van Hoegaarden en Brunengerunz (zo Erebald haar vader was ?)

Maar het woord "douairière" wijst in de Codicil misschien in de zin van "Lijftochtenares" en dan zou haar terugkeer naar Hoegaarden, na 981, mogelijk zijn geweest, want wellicht zinspeelt het woord op de lijftocht (jouissance viagère), die zij van de Keizer en de Bisschop bewam, om op haar castrum te blijven wonen tot aan haar dood.

De investituurwetten schreven trouwens voor dat bij de dood van een vazal, die geen mannelijke nakomelingen had het de (oudste) dochter was die zijn bezittingen erfde. Deze moest zij als bruidschat aan haar man schenken. Als hij stierf, werd zij vrouw douairière.

-Vrouwe van Chimay

Dat slaat terug op de titel en bezittingen van haar vader, die Heer van Chimay werd genoemd. Nochtans kon er in die streek geen eigendommen van Alpaidis worden weer-gevonden. Had haar vader ze voor zijn dood reeds verkocht, verpand of verloren en bleef Alpaidis ten rechte of ten onrechte deze titel dragen ?

Of ontstond er geen verwarring met de aanpalende goederen in het pagus cartrensis, waar Erebald wel bezittingen had?

- Causa uxoris, Vrouwe van Rumigny ende Florennes
Dat is juist, want door haar eerste huwelijk werd zij Vrouwe van Rumigny, en door haar tweede, Vrouwe van Florennes.

- Filia van Graef Erebald van Hougaerde ende Alpaidis van Vrankrijck
Het knelpunt van de betwisting, waarop we verder in alle bijzonderheden zullen terugkomen.

- In eerste houwelyck met de Graef van Julich (met 5 bijtitels)

- a) stammend uit het Huis van Ardennen (zie III/4)
Juist, want Godfried was de kleinzoon van Wigeric van Ardennen (zie J. Schayes blz. 45)
- b) heer van Rumigny
Algemeen bekend.
- c) Graaf van Henegouwen
Ook juist, want hij werd in 958 door Hertog Bruno benoemd.
- d) Hertog van Lotharingen
Pastoor Vander Velpen schrijft "Onder-Hertog", J. Schayes zegt "Hertog". We denken dat het Hertog was, gezien de juiste titel van Bruno, die hem benoemde, "Aartshertog" was en "Hertog" in waarde hier juist onder stond.
Dit maakt echter geen verschil uit in onze zaak. Nochtans is het verwonderlijk dat Alpaidis in het Codicil, ook niet de titel van "Gravin van Henegouwen" en van "Hertogin van Lotharingen" droeg. Evenwel ook ondergeschikt in ons onderzoek.

e) Vazal van de Keizer van Duitsland
Gans normaal (zie J. Schayes) en ook Past. Vander Velpen die over Alpaidis schreef (en dus over haar echtgenoot): Alleen de Keizer van Duitsland stond boven haar.

- Ende dan met Graef Eylbrecht van Ardennen
Feitelijk was het Graaf Eilbert van Florennes, maar vermits hij ook uit het Huis van Ardennen stamde, als kleinzoon van de machtige Wigeric en waardoor hij de kleinkozijn was van Godfried van Julich, is de naam "Ardennen" niet foutief.

Deze Wigeric, stichter van het Huis van Ardennen, was gehuwd met Kunigunde (2de huwelijk zegt Past. Vander Velpen), die de kleindochter was van Lodewijk de Stamelaar en nicht van Karel de Eenvoudige.

Als Alpaidis van Hoegaarden de dochter was van Erlebald en van Alpaidis (Alpais van Frankrijk genaamd), dan was zij de kleinnicht van Wigeric en Kunigunde.

Volgens J. Schayes was Eilbert de weduwnaar van de vrome Heresinde, maar volgens andere bronnen was hij haar zoon (van weinig nut voor ons vereder onderzoek)

2. Haar Afstamming

=====

Eindelijk komen we aan het knelpunt van de betwisting nopens de afstamming en de persoon van Gravin Alpaidis.

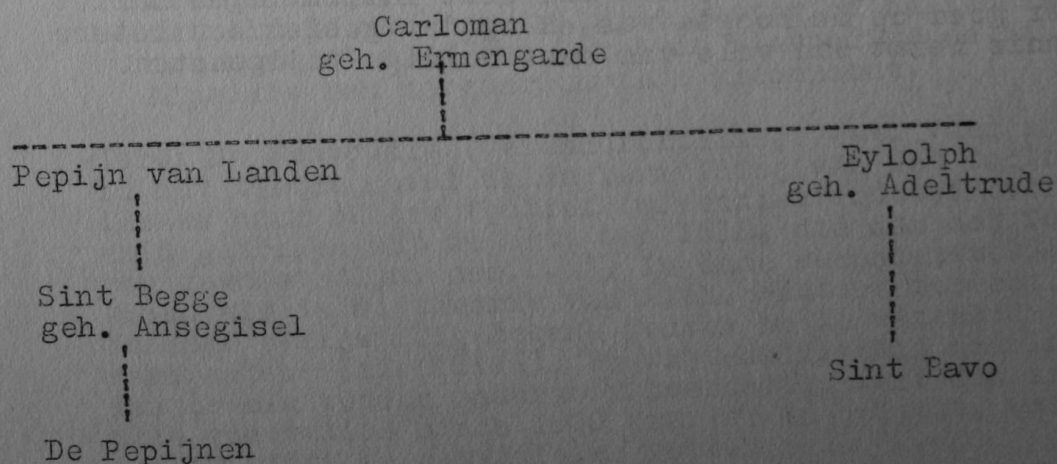
a) Het ras der Karolingers.

De notitiën over Alpaidis (zie III/4) vermelden:
" Issue de la race caroligienne "

Daarover bestaat geen betwisting, want zij stamt in elk geval uit de Karolingers, hetzij:

- als dochter of als kleindochter van Karel de Eenvoudige
- als dochter van de zuster of halfzuster van Karel de Eenvoudige, dus als kleindochter van Lodewijk de Stamelaar.

Het stamboomfragment in fine van dezelfde Notitiën geeft het volgende

Ligt hierin niet het schoonste bewijs om aan te tonen dat zij uit het Huis der Karolingers en uit de Pepijnen stamt ? (en via Pepijn van Herstal ook uit het Huis der Merivingers zie Kwartierstaat). Maar hierdoor vernemen wij ook dat St. Bavo - waarvan in dezelfde Notitiën sprake is in betrekking met Notker's zegel uit het jaar VIII (980) - de neef was van Pepijn van Landen.

Anderzijds, in het verband dat Alpaidis had met het Huis van Ardennen (zij huwde tweemaal een kleinzoon van Wigeric, wyl haar moeder Alpais van Frankrijk, de nicht was van deze Wigeric), noteren wij hier wat Pastoor Vander Velpen schreef:

" Wigeric was de beschermheer van de relikken van Sint Gorgonius en juist een voornaam deel van deze relikken kwam te Hoegaarden terecht, waar het Kapittel door Alpaidis gesticht, aan Sint Gorgonius werd toegewijd. "

Sint Gorgonius wordt beschouwd als een heilige uit het Karolingisch Huis, terwijl Chrodegang, die de relikken uit Rome meebracht, kanselier was van Karel Martel en van Pepijn de Korte.

En ten slotte staat in een oud dokument (Fundatio Alpaidis capituli hugardensis), ons door Pastoor Vander Velpen bekend gemaakt, vermeld dat Alpaidis uit het geslacht van Karel I, Koning van Frankrijk stamde. Deze Karel was Karel de Grote of Karel de Kale, voorvaders van Karel de Eenvoudige (zie in dit verband de bijgaande afstammingsstaten).

Zo men dit alles in overweging neemt, moeten we toegeven dat het voorgeslacht, dat ons deze inlichtingen naliët, zeer goed op de hoogte was en op dat gebied een betere kennis bezat dan vele van onze huidige tijdgenoten.

b) Haar ouders

We zeggen onmiddellijk: "verwacht geen wonderen" zoals voor het jaartal 980, maar wel een benadering van de waarheid. Zo schreef Past. Vander Velpen in Eigen Schoon (XLIVe jg. nr 1, 2) het volgende: "Vanzelfsprekend zijn stamreeksen onderhevig aan tekorten en fouten. Het is dan ook het werk van hen die zich speciaal voor een of andere familietak hebben geïnteresseerd, de gebeurlijke aanvullingen of rechtzettingen te geven. Dit willen wij hier (hij sprak over zijn bijdrage in Eigen Schoon uit het jaar 1961) ondernemen. Jammer genoeg zal ons antwoord eerder negatief zijn, we zullen wel kunnen zeggen wie Alpaidis niet was, maar omtrent haar ware identiteit kunnen we niet verder dan gissingen maken, met min of meer waarschijnlijkheid".

Maar sinds 1961 werd het onderzoek nopens Alpaidis veel verder gedreven en begonnen meerdere personen zich met de zaak in te laten, zonder evenwel het juiste antwoord te kunnen geven.

Alpaidis van Hoegaarden zou de wettige of natuurlijke dochter zijn van:

1-Graaf Erlebold van Hoegaarden en Alpais van Frankrijk (volgens Codicil en ook Notitiën voor wat Erlebold betreft).

Wat haar moeder betreft zijn er twee hypothesen ontstaan:

- a- dat deze een natuurlijke dochter was van Karel de Eenvoudige en dan is Alpaidis van Hoegaarden zijn kleindochter;
- b- dat Alpais van Frankrijk de zuster of halfzuster zou geweest zijn van Karel de Eenvoudige en dan is Alpaidis van Hoegaarden zijn kleinnicht.

2-Karel de Eenvoudige(veronderstelling Past. Vander Velpen)
In het tweede geval is de vermelding van het Codicil, inzake haar ouders foutief (misschien foutief overgeërfd gekregen uit de akte van 1618, die dan ook foutief zou geweest zijn, enz....). In deze veronderstelling komen wij in de theorie van Alph. Wauters terecht, die schreef "Vrijwillig begane fouten om de waarheid te verdraaien" (zie III/6). Zo wij ons hierbij neerleggen, dan is elk verder onderzoek overbodig, want dan zijn alle generaties sinds 1000 jaar er in gelopen, wat echter sterk te betwijfelen valt.

Om hierover zekerheid te krijgen hebben wij ons, buiten de bestaande bijdragen over Alpaidis, ook tot het Algemeen Rijks Archief (ARA), het Huis van de Koning, de Nationale Bibliotheek, de Bibliotheek van het Legermuseum, deskundige inzake "hoge middeleeuwen" uit de ULB en de genealogische navorsingsdienst van de SGGD gericht. Bovendien gaf de persoonlijke archivaris van Koning Boudewijn, ons vrije inzage van het Archief van Koningin Elisabeth, dat niet minder dan 342 stamtafels telt.

Laat ons methodisch te werk gaan, zonder vooringenomenheid, vertrekkend van de gegevens waarover we beschikken: namelijk de vermelding op het Codicil "Filia van Erlebold en Alpaidis van Vrankrijk".

We weten niet welk dokument als basis heeft gediend om deze melding te schrijven. Is ze verkeerd, dan hebben ook veel vroegere geschiedschrijvers zich vergist of zich laten vangen door "vrijwillig begane fouten om de waarheid te verdraaien".

Eberhard Winklaus geeft in zijn "Abnen zu Karl dem Grossen und Windukind (1950) volgend genealogisch fragment op:

- I. Wermond, Graaf van Hoegaarden, vader van:
- II. Erleboud, Graaf van Hoegaarden, Heer van Chimay +921
x Alpaidis, bastaard van Frankrijk, van wie:
- III. Alpaidis, gravin van Hoegaarden, vrouwe van Chimay,
x Godefroy, Heer van Rumigny, + ca 982.

Dit fragment stemt volledig overeen met het Codicil van 1780 en de Notitiën over Alpaidis (zie III/ 1 en 4).

Maar misschien heeft Winklaus zich gebaseerd (zegt Past. Vander Velpen), op L. Vanderkindere, die in zijn "Formation territoriale des Principautés belges, T II p 206" vermeldde:

"Erlebald était un vassal de Charles le Simple, comme Charles le Simple a eu une fille naturelle appelée Alpaide, je suppose que c'est la femme d'Erlebald et peut-être Alpaide, + femme de Godefroid de Hainaut est elle sa fille".

Vanderkindere schreef voorzichtig, doch Pastoor Vander Velpen trekt zijn veronderstelling in twijfel, want Ch. Duvivier heeft in zijn "Actes et documents anciens intéressants la Belgique" (1903) een charter gepubliceerd waarin sprake is van "Erlebald die de relikken van de H. Monegundis aanbrengt en de Abdij van Salles sticht".

Daarin vermeldde Erlebald zijn vrouw Alpeide (uxor mea) en zijn zoon Werimundus (Wermond). Zowel Duvivier als Vander kindere dateren dit charter in 887. Maar gezien Karel de Eenvoudige pas in 879 geboren werd, kon deze Alpais (reeds als gehuwd vermeld in 887) nooit zijn dochter zijn geweest.

De mogelijkheid bestaat dat het hier om een andere Erlebald gaat; die de vader zou geweest zijn van Wermond en de grootvader van Erlebald II en dat deze laatste dan met de bastaarddochter van Karel de Eenvoudige zou gehuwd zijn, waaruit Alpaidis van Hoegaarden werd geboren. Wellicht betreft het ook een andere Alpaidis (zuster of halfzuster van Karel de Eenvoudige), maar in beide veronderstellingen blijft "Alpais van Frankrijk" altijd de moeder en Erlebald altijd de vader van Alpaidis van Hoegaarden.

In de veronderstelling dat er twee Erlebald's bestaan hebben, moet het bestaan van de tweede nog altijd bewezen worden. Zo Erlebald I er degelijk geweest is en als Alpais van Frankrijk een voorkind was van Karel de Eenvoudige, i.p.v. een kind uit een bijzit dan is alles uitgelegd, maar in dit geval was het Erlebald II en niet zijn grootvader die in 921 is gestorven (vermeld), ofschoon de geboorte van Alpaidis van Hoegaarden dan tamelijk laat komt.

R. Parisot citeert in "Le Royaume de Lorraine, p. 616" (1899) Erlebald als "Comte du pagus cartrensis" en mede-ondertekenaar op "Le grand plaid de Herstal en 916". Was dit misschien Erlebald II?

Het feit dat Alpaidis van Hoegaarden grote bezittingen had pleit er misschien voor dat zij een wettig kind is van Erlebald II, zo zegt Pastoor Vander Velpen, maar daarom is zulks nog niet zeker.

L. Vanderkindere maakt nergens gewaag van een Erlebald I of II. Hij schrijft slechts over een Erlebald zonder meer en wel het volgende:

"Erlebaldus était comte du pagus cartrensis qui est immédiatement voisin du pays de Chimay. Il avait des biens dans le Loannais, le Pariensis et le Hainaut. Il fut tué en 921".

Vanderkindere schreef voorzichtig, doch Pastoor Vander Velpen trekt zijn veronderstelling in twijfel, want Ch. Duvivier heeft in zijn "Actes et documents anciens intéressants la Belgique" (1903) een charter gepubliceerd waarin sprake is van "Erlebald die de relikken van de H. Monegundis aanbrengt en de Abdijs van Salles sticht". Daarin vermeldde Erlebald zijn vrouw Alpeide (uxor mea) en zijn zoon Werimundus (Wermond). Zowel Duvivier als Vander kindere dateren dit charter in 887. Maar gezien Karel de Eenvoudige pas in 879 geboren werd, kon deze Alpais (reeds als gehuwd vermeld in 887) nooit zijn dochter zijn geweest.

De mogelijkheid bestaat dat het hier om een andere Erlebald gaat; die de vader zou geweest zijn van Wermond en de grootvader van Erlebald II en dat deze laatste dan met de bastaarddochter van Karel de Eenvoudige zou gehuwd zijn, waaruit Alpaidis van Hoegaarden werd geboren. Wellicht betreft het ook een andere Alpaidis (zuster of halfzuster van Karel de Eenvoudige), maar in beide veronderstellingen blijft "Alpais van Frankrijk" altijd de moeder en Erlebald altijd de vader van Alpaidis van Hoegaarden.

In de veronderstelling dat er twee Erlebald's bestaan hebben, moet het bestaan van de tweede nog altijd bewezen worden. Zo Erlebald I er degelijk geweest is en als Alpais van Frankrijk een voorkind was van Karel de Eenvoudige, i.p.v. een kind uit een bijzit dan is alles uitgelegd, maar in dit geval was het Erlebald II en niet zijn grootvader die in 921 is gestorven (vermeld), ofschoon de geboorte van Alpaidis van Hoegaarden dan tamelijk laat komt.

R. Parisot citeert in "Le Royaume de Lorraine, p. 616" (1899) Erlebald als "Comte du pagus cartrensis" en mede-ondertekenaar op "Le grand plaid de Herstal en 916". Was dit misschien Erlebald II?

Het feit dat Alpaidis van Hoegaarden grote bezittingen had pleit er misschien voor dat zij een wettig kind is van Erlebald II, zo zegt Pastoor Vander Velpen, maar daarom is zulks nog niet zeker.

L. Vanderkindere maakt nergens gewaag van een Erlebald I of II. Hij schrijft slechts over een Erlebald zonder meer en wel het volgende:

"Erlebaldus était comte du pagus cartrensis qui est immédiatement voisin du pays de Chimay. Il avait des biens dans le Loannais, le Pariensis et le Hainaut. Il fut tué en 921".

Het ganse raadsel blijft bestaan: "Wie was die Erlebald en die Alpais van Frankrijk: zuster of dochter van Karel de Eenvoudige?".

Volgens Past. Vander Velpen zijn de twee hypothesen mogelijk en bovendien ook nog andere.

In het eerste geval situeert de geboorte van Alpaidis van Hoegaarden zich wat laat en in het tweede geval wat vroeg.

Het charter van 887 zou ook van 937 kunnen zijn, zegt Past. Vander Velpen. Dan zou het meteen bewezen zijn dat Erlebald II heeft bestaan en met Alpais, bastaarddochter van Karel de Eenvoudige, is getrouwd. Aldus zou het tevens vaststaan dat het Erlebald I was die in 921 werd vermoord.

Ondanks alles houdt Past. Vander Velpen zich aan de stelling - zonder meer - dat Alpaidis van Hoegaarden een onwettige dochter zou zijn van Karel de Eenvoudige en schrijft doodgewoon dat Alpais van Frankrijk, vrouw van Erlebald, zeker de dochter niet is van Karel de Eenvoudige.

Het blijft immer rond de pot draaien en dit zonder afdoend resultaat. Evenwel brengt Past. Vander Velpen tegen zijn eigen hypothese dat Erlebald en Alpais van Frankrijk niet de ouders zouden zijn van Alpaidis van Hoegaarden bezwaren in, zodat het raadsel verder blijft aanslepen.

Na eindeloze contraversies, werd via het ARA kontakt opgenomen met het Militair Huis van de Koning, waarbij wij uit het archief volgende inlichtingen hebben geput, die ons in staat stellen te verklaren wat volgt:

"Karel de Eenvoudige °879 verwekt met Rothilde 4 zonen en 1 dochter: Arnulf, Drodo, Rorico (werd Bisschop), B. van Baon en Alpais (meisjes werden altijd het laatst vermeld, ook als zij de eerstgeborene zijn).

Deze Rothilde was geen bijzit van Karel, maar wel zijn bloed-eigen tante (jongste zuster van zijn vader Lodewijk de Stamelaar en dochter van Karel de Kale, uit diens eerste huwelijk met Irmentrude van Orléans). Rothilde werd geboren tussen 864 en 869 en was dus slechts 10 à 15 jaar ouder dan Karel. Waarom kan Alpais van Frankrijk dan niet geboren zijn rond 897/900? Later trad Rothilde in het huwelijk, doch het is niet geweten met wie en wanneer.

Al deze natuurlijke kinderen schijnen geboren tussen 897 en 907.

In 907 trad Karel de Eenvoudige in het huwelijk met Frederuna die hem zes dochters schonk. Na haar dood in 916/917 huwde hij een tweede maal met Edgiva van Engeland, waaruit Lodewijk van Overzee sproot (dus halfbroer van Alpais).

Als Alpais ca. 897/900 geboren werd, waarom zou zij niet de vrouw van Erlebald II kunnen geworden zijn en waarom zou hieruit niet Alpaidis van Hoegaarden rond 918/920 kunnen gestamd zijn? Zodoende werd deze laatste de nicht van Karel van Lotharingen, die rond - of in 979 - aan de basis lag van de stichting van Brussel.

Het raadsel nopens een of twee Erlebald's blijft echter bestaan, ofschoon:

- in het Charter van Duvivier duidelijk staat dat Wermond de zoon is van Erlebald,
- in Eigen Schoon XLIV jg. nr. 1, 2 Past. Vander Velpen schreef dat Wermond de vader was van Erlebald.

Hieruit kan afgeleid worden dat er twee Erlebalds kunnen geweest zijn, ofwel twee Wermonds. Het is ook mogelijk dat er maar één Erlebald heeft bestaan (zoon van Wermond I) die een eerste maal huwde met een tot heden onbekende Alpeide, waaruit Wermond II is gesproten, en een tweede maal met Alpais van Frankrijk, waaruit Alpaidis van Hoegaarden geboren werd. Evenmin is het uitgesloten dat Alpais zijn minnares was met wie hij een dochter Alpaidis had.

Eerste stelling

Ref. Duvivier	{	Erleboud I	}	
	{	Wermond	}	Ref. Bibl.
Ref. Vander Velpen	{	Erleboud II	}	Legermuseum (onder voorbehoud)

Tweede stelling

	{	Wermond I	}	
Ref. Winklaus	{	Erlebald	}	Ref. Vander Velpen
	{	Wermond II	}	Ref. Duvivier

Past. Vander Velpen schrijft dat Wermond, ministerialis was bij Lotharius en zijn zoon Erlebald er bovendien verbonden was aan het Koningshuis. Deze Lotharius II leefde van ca. 835 tot + 869. Dus moeten Wermond en zijn zoon Erlebald in diezelfde periode geleefd hebben.

Anderzijds, als Erlebald (vader van Wermond) vermeld wordt in een charter van 887 en vazal was van Karel de Eenvoudige, dan heeft hij zeker geleefd tussen ca. 860 en 900 (waarom niet tot 921 ?)

Laat ons nu veronderstellen dat er maar één Erlebald heeft bestaan, zoals algemeen wordt aanvaard, gezien nergens over een tweede Erlebald wordt gesproken.

In dit geval is hij het die:

- de relieken van de H. Monegundis aanbracht;
- de abdij van Salles stichtte;
- vermeld wordt in de akte van 887;
- "comte du pagus" en mede-ondertekenaar was van "le grand plaid de Herstal in 916;
- vermoord werd in 921;
- gehuwd was met een Alpeide (uxor mea)
- van Alpeide een zoon had met name Wermond (volgens akte 887),
- vazal van Karel de Eenvoudige, die tussen 898 en 923 regeerde;
- tussen 915 en 920 vader van een dochter werd (Alpaidis van Hoegaarden) geboren uit Alpais van Frankrijk (tweede huwelijk van Erlebald of liefdesavontuur ?)

Erlebald wordt door L. Vanderkindere in 887 aangegeven als nog "jong zijnde", dus.....

In dit geval moet natuurlijk nog eerst de dood van Erlebald's eerste vrouw bewezen worden. En bovendien, hoe kon Alpaidis van Hoegaarden (indien zij een onwettige dochter was van Erlebald en Alpais van Frankrijk) in het bezit gekomen zijn van al die eigendommen ? Was haar halfbroer Wermond misschien gestorven ? Of kreeg Wermond misschien de vaderlijke bezittingen in het pagus cartrensis, Laon, Porcensis en Henegouwen, terwijl zijn zuster (of halfzuster) Brunengerunz bekam ? Alpaidis was de enige dochter en haar vader werd niet ontroond, maar sneuvelde of werd vermoord. Dus kon zij in het bezit komen van grondeigendommen. Vermits het om kroongoederen gaat, gelegen in de streek die de bakermat was van de Karolingers, moeten die toch van ergens gekomen zijn.

Niet van Alpais van Frankrijk, noch van Karel de Eenvoudige, dan van haar vader Erlebald, misschien een afstammeling van een zoon of dochter uit het Huis van de Karolingers (of de theorie van Past. Vander Velpen met "Huguard").

Hoe men de zaak ook draait of keert, Erlebald en Alpais blijven in beide gevallen de ouders van Alpaidis van Hoegaarden en dit tot het bewijs van het tegengestelde.

Zo luidt de einstelling, na confrontatie van alle mogelijkheden van de voornoemde navorsers en instanties, die ons hun medewerking hebben verleend.

Het feit dat Alpaidis misschien een onwettige dochter zou kunnen geweest zijn van Erlebald en Alpais van Frankrijk, is misschien de rede waarom haar afkomst in een waas van geheimzinnigheid werd gehouden. Het was inderdaad niet zo schitterend geboren te zijn uit een koningsdochter (Alpais) die relaties onderhield met de vazal van haar vader. Is het daarom dat zij geen prinselijke titel droeg en alleen als gravin vermeld werd?

De onwettigheid van haar geboorte willen we besluiten met de opmerkingen van Past. Vander Velpen:

- Alpeidis is een koninginne naam;
- deze naam werd viermaal geschonken aan onwettige vrouwen of dochters, te weten: Alpeide, bijzit van Pepijn van Herstal en moeder van Karel Martel, Alpais, bastaarddochter van Karel de Grote, Alpeide, bastaarddochter van Lodewijk de Vrome, gehuwd met Bego, Graaf van Parijs (halfzuster van Karel de Kale) en Alpais van Frankrijk, natuurlijke dochter van Karel de Eenvoudige;
- dan blijft nog Alpeide, vrouw van Erlebald, wiens afstamming niet gekend is (waarom niet de halfzuster van Karel de Eenvoudige?).

Waarom zou Alpaidis van Hoegaarden ook geen natuurlijke dochter kunnen zijn?

Die Könige von Frankreich (Karlenger) 843--987.

[illegible]

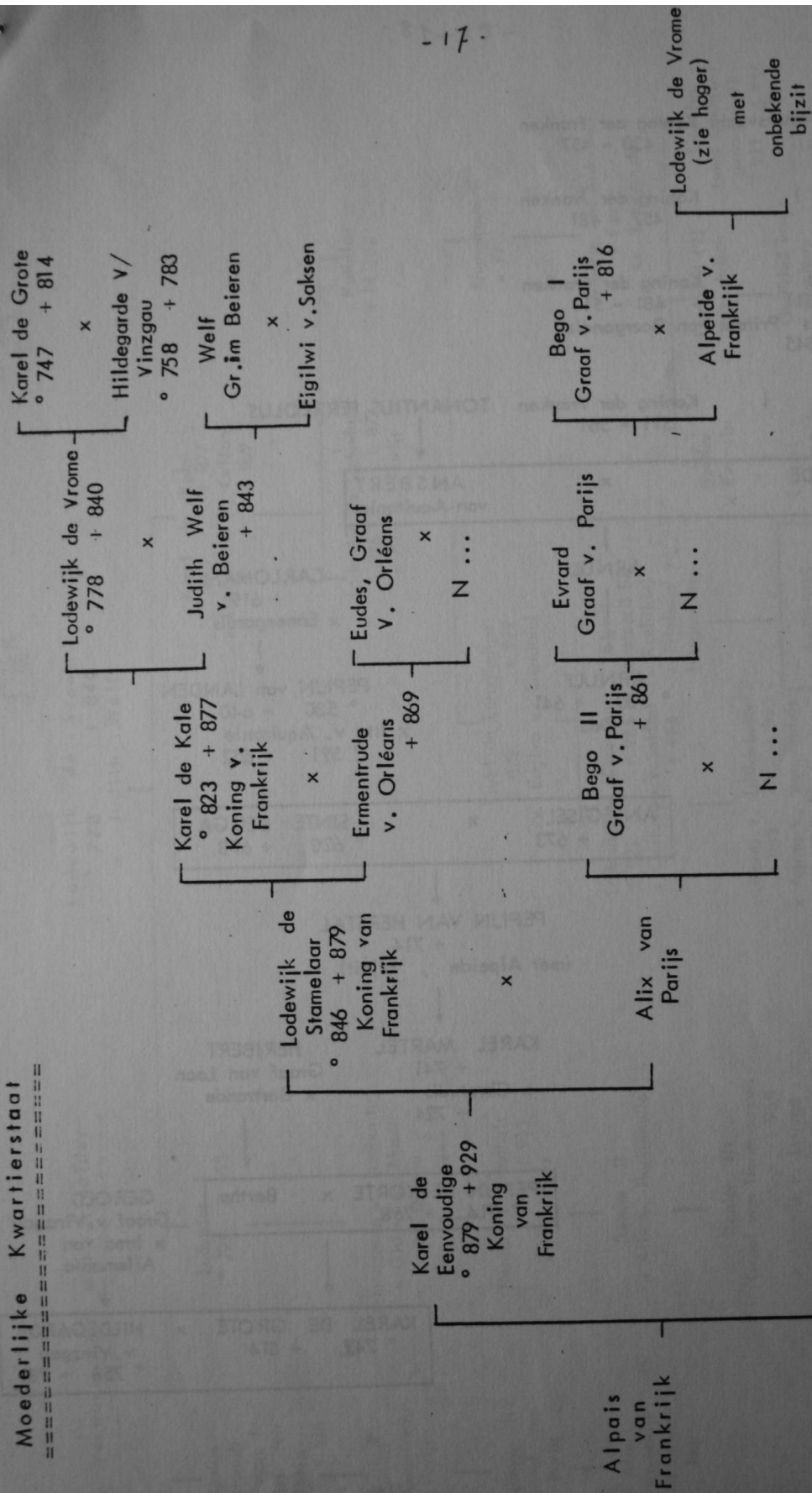
Maison Militaire du Roi

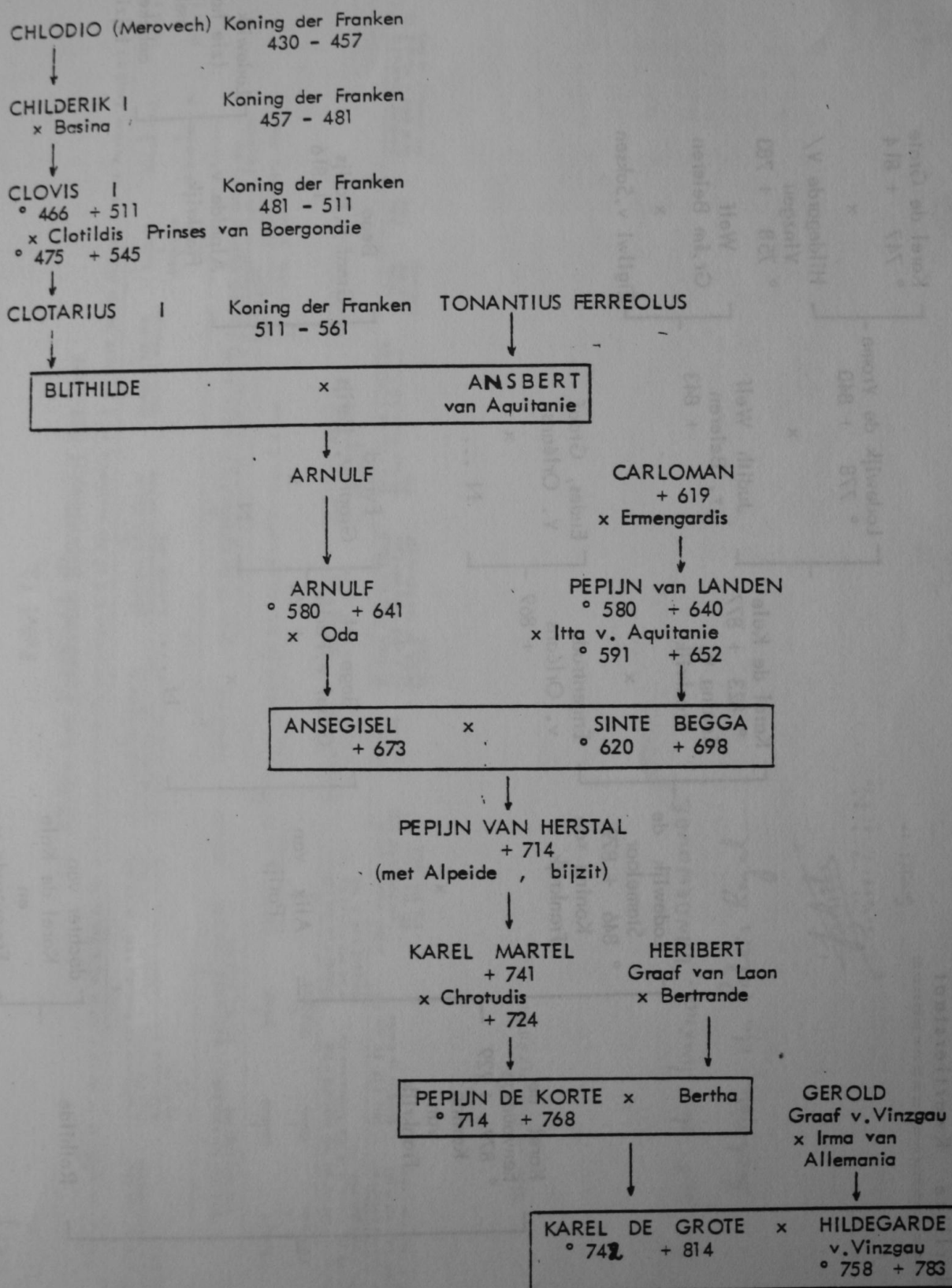
De la part de Monsieur VANDEWOUDE
Archiviste du Palais Royal

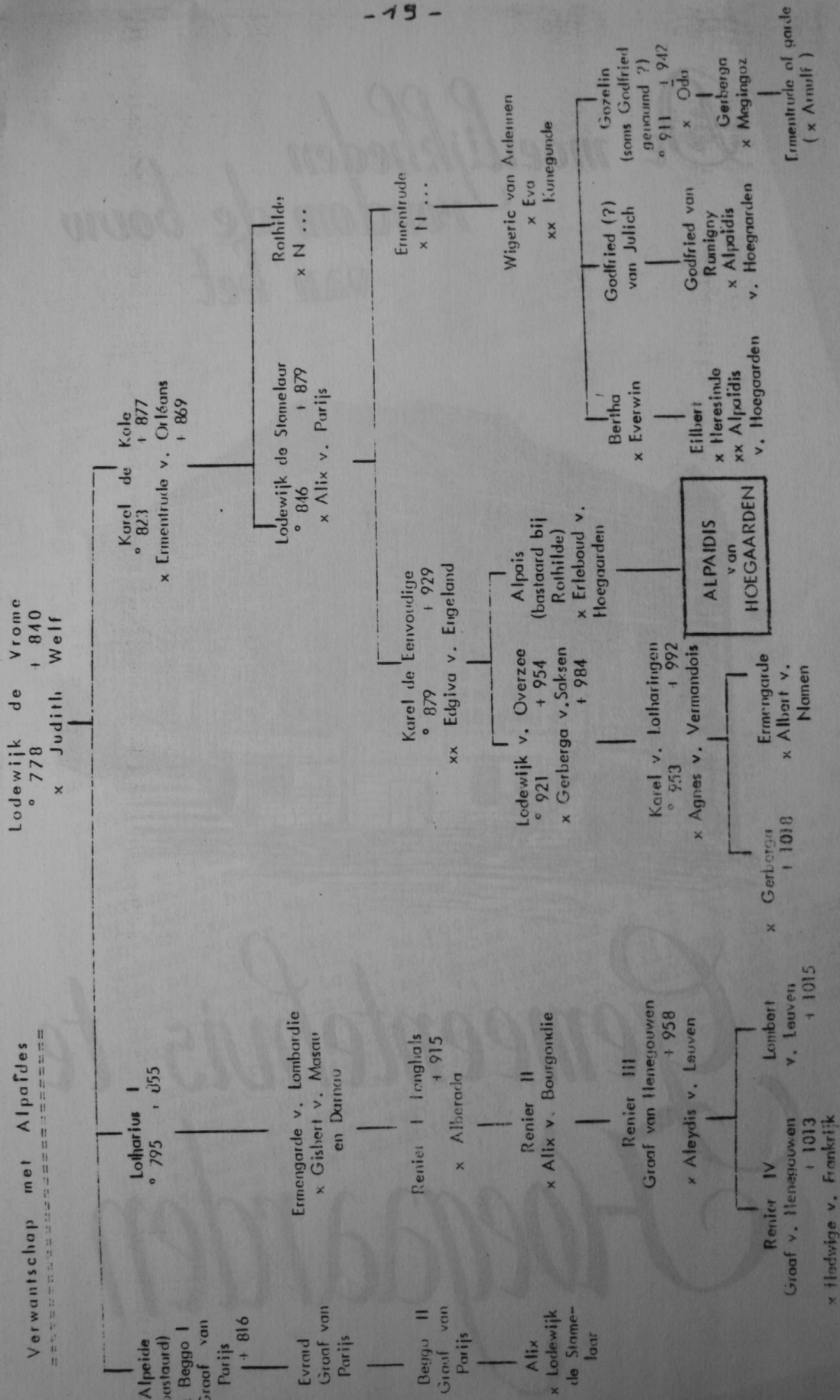
~~Public~~

21. 12. 55

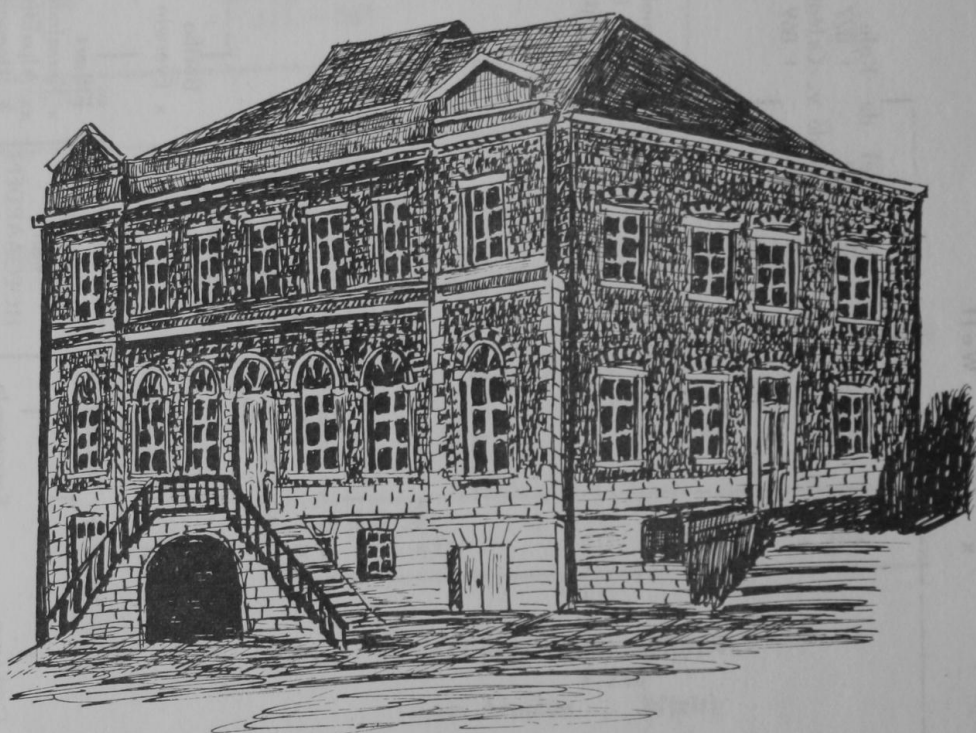
Moederlijke Kwartierstaat

*De moeilijkheden
rondom de bouw
van het*

*Gemeentehuis te
Hoegaarden*

Vanaf 1795, reeds voor de aanhechting van onze gewesten met Frankrijk, kwam de nieuwe Municipale Raad bijeen in 't Nieuwhuys, eigendom van Meester Brouwer Philippus Van Nerum. Aanvankelijk kreeg het de naam van "Maison communale" of "Mairie", later "Meyerij" en "Raadshuis". (zie Alpaidis nr 47 & 48)
Maar stilaan voldeed dit oude gebouw met zijn kleine plaatsjes niet meer aan de noodwendigheden en vereisten van de tijd.

Op 3 Fructidor An IX (21 aug. 1801) werd voor het eerst in de gemeenteraad, onder het Burgemeesterschap van Notaris Jean Bapt. Van Autgaerden, over de bouw van een nieuw gemeentehuis gesproken.
De keuze viel op een perseel grond, gelegen naast de kerk palende aan het gemeenteplein. Maar hiervoor moest naast de oude school een huis worden afgebroken, dat tamelijk ver op de openbare weg uitstak en toebehoorde aan Jean Baptiste zaliger, maar waarvoor niet meer dan 1700 fr. kon gegeven worden. Het nieuw gemeentehuis zou dienen voor de goede administratie van de gemeentezaken, de raadszittingen en het weldadigheidsbureau, met een aanpalend gebouw voor de lagere school en een lokaal voor de "corps de garde".
Doch eerst moesten de nodige fondsen hiervoor gevonden worden. Deze zaak werd met veel zorg genoteerd, maar hierbij bleef het, want eerst en vooral waren er geen centen en ten tweede had de eigenaar van 't Nieuwhuys zijn schoonbroeder, de Burgemeester, weten te beïnvloeden.
Men mag niet vergeten dat de Besloten Tijd, ondanks het Concordaat van 1801, te Hoegaarde nog voortduurde en dat de Conspiratie tegen de Franse overheersing, in 't Nieuwhuys haar geheime bijeenkomsten hield en er alle belang bij had dat de Mairie in 't Nieuwhuys bleef. Tot deze samenzwering behoorde immers Jacobus Philippus Van Nerum. Zodoende werd de huurtermijn voor onbepaalde tijd verlengd tegen de jaarlijkse prijs van 60 fr., "somme très modique" schreef de gemeentesekretaris in de registers der beraadslagingen. En er werd niet meer gesproken over de bouw van een nieuw gemeentehuis.

Op 20 Frimaire AN XIV (11 dec. 1805) kwam het projekt van 1801 terug ter sprake, met bovendien dat een gedeelte van het nieuwe gebouw, speciaal als "presbytère" zou ingericht worden, want Hoegaarden bezat geen Pastorij. De Pastoors hadden steeds bij hun familie ingewoond, of verbleven in het Kapittelhuis, tot wanneer rond 1770 onenigheden uitbraken tussen Pastoor Henricus Sweerts en de Kanunnikken. Vanaf dat ogenblik betrokken zij een deel van het huis van Carolus Van Nerum zaliger, op de Molenweg (later Knorrestraat en dan Pastorijstraat genaamd), maar van een echte pastorij was er nog lang geen sprake. Het inrichten van een "presbytère" dreef de prijs nog hoger op en weer wist de eigenaar van 't Nieuwhuys de Burgemeester te beïnvloeden. Deze laatste was Jean Bapt. Van Autgaerden, de jonge, zoon van de vorige Burgemeester en schoonzoon van Jacobus Philippus Van Nerum. Nu was er nochtans geen sprake meer van Conspiratie, want die was in 1804 met de dood van de oude Burgemeester en het einde van de Besloten Tijd te Hoegaarden, ontbonden geworden. Doch het ging nu louter om de "prestige" want in 1805 bij de heropflakking van het Confrerieleven der Geslachten, werd het Nieuwhuys terug als Gildehuis gebezigd, zodat zij het als een eer beschouwden, hun lokaal te hebben op de Meyerij.

En andermaal bleef de ganse zaak slechts bij woorden.

Onder de volgende Burgemeester, Dr. Henri Van Nerum, neef van de eigenaar van 't Nieuwhuys, die in 1808 zijn kozijn Jean Bapt. Van Autgaerden, de jonge, had opgevolgd, werd niet meer over de bouw van een nieuw gemeentehuis gesproken, omdat nogmaals de centen ontbraken, maar vooral omdat de Geslachten zich tegen het project verzetten. In 1812 volgde Joseph Philippe De Zangré zijn schoonbroeder, Dr. Henri Van Nerum, als Burgemeester op en het bouwplan werd terug bovengehaald. De Zangré die de financiële gezondmaking van de gemeentekas beoogde, trachtte tijd te winnen en speelde alzo in de kaarten van de V Geslachten.

In 1814 was het Nieuwhuys steeds "la maison commune" waar zich al de administratie van Hoegaarden afspeelde, maar vanaf toen werd het huis van de Burgemeester (Maire) "la Mairie" genaamd. Dat bevond zich op de Houtmarkt in het Arendsnest, in het oude huis van Antoon Balthazar Sweerts, met wiens weduwe Dorothee Van Nerum, de Burgemeester De Zangré hertrouwd was.

Kort daarop kwam de val van Napoleon en de overgang naar het Hollands Bewind, waardoor het ontwerp weer op de achtergrond geschoven werd.

In 1824 overleed Jacobus Philippus Van Nerum, de eigenaar van het Nieuwhuys en begonnen de zaken een andere keer te nemen. Af en toe werd opnieuw over de bouw van een nieuw gemeentehuis gesproken, maar het zou toch nog tot in 1827 aanslepen, vooralleer het ontwerp vastere vormen aannam. Na ruggespraak tussen Dr. Henri Van Nerum, toenmalige Hoofddecken van de V Geslachten en zijn schoonbroeder De Zangré, kwam er schot in de zaak. De Geslachten, die steeds de politiek beïnvloedden, hadden hun goedkeuring verleend, doch onder voorwaarden. Het bouwproject mocht niet voorbarig maar moest degelijk en grondig worden bestudeerd. Het plan van een nieuw gemeentehuis moest groots en grondig worden bestudeerd en luxueus worden uitgevoerd, net zoals de voorouders uit de Regentie, die in de vorige eeuw aan Hoegaarden de schoonste kerk hadden geschonken, van uren in de omtrek. Zo luidde het verdict van de Geslachten en zo zou ook geschieden.

De Zangré die tot deze Geslachten behoorde, begon zelf de plannen te ontwerpen en volgde de richtlijnen van Dr. Henri Van Nerum.

Wanneer deze echter klaar waren rezen nieuwe moeilijkheden op, namelijk ingevolge de lange onderhandelingen met de eigenaar van het grondperceel waarop het gemeentehuis moest gebouwd worden, zodat de aanvang der werken opnieuw een lange vertraging opliep.

Deze eigenaar was Coenegras, die in het huidige huis nr. 25 op het gemeenteplein woonde. Tussen zijn huis en de kerk lag een grond, die tot iedereens gebruik diende, maar aan Coenegras toebehoorde. Twee zijdeuren van zijn huis gaven op dit perceel uit en een deur op het plein. Volgens het ontwerp moest het gemeentehuis gebouwd worden op 7 à 10 voet van de woonst van Coenegras.

Maar dit zou aan de eigenaar elk doorgangsrecht ontnemen en hem volledig afsnijden, gezien het perceel veel hoger lag dan het Plein, waardoor elke in- of uitgang langs de smalle strook van de zijdeuren naar het Plein onmogelijk werd.

In 1829 verzocht de Burgemeester hem af te zien van dit doorgangsrecht, zowel te voet als met voertuig en bood hem hiervoor in het bijzijn van getuigen, de heer Van Arenbergh, architect van het District Leuven en Jean Bapt. Dumont, gemeenteraadslid, een vergoeding aan. De vergoeding, die als schadeloosstelling diende beschouwd bestond in het aanleggen van een trap in gekapte steen, waardoor Coenegras langs de smalle gang van 7 & 10 voet tussen zijn huis en de muur van het nieuw gemeentehuis, uitgang zou bekomen naar het Plein en waardoor de twee zijdeuren verder zouden kunnen gebezigd worden zoals voorheen.

In het belang van de gemeente en op aandringen van Baron de Bailly, Districtcommissaris, stond Coenegras toe, het gebouw met de hoge muren te laten optrekken en zulks ten nadele van zijn doorgangsrecht.

Nu kon er definitief worden van stapel gelopen. Bij de aanbesteding van 4 aug. 1830 werd Duhoux als aannemer aanvaard, wijl de totale bouwprijs werd vastgesteld op 9.400 florijnen, hetzij 19.894,18 fr. Het lastenkohier en de wijze van afbetalen werden in gemeenschappelijk akkoord getekend.

Maar wanneer alles in kannen en kruiken lag, braken in september van datzelfde jaar, de troebelen van de Belgische Omwenteling uit. Al wat enigszins naar Oranje rook werd buiten geworpen en zelf bedreigd. Zo verliep het ook De Zangré. Hij werd afgezet en door Jean Bapt. Dumont vervangen.

Deze nieuwe Burgemeester, nam in 1831 het bouwproject van zijn voorganger terug uit de schuif, maar wilde er volgende wijzigingen aanbrengen.

In plaats van een woonst voor de Pastoor, wilde hij er een woning laten inrichten voor de dorpsonderwijzer Pierre Debroeck en terzelfdertijd de oude bestaande en achtergelegen dorpsschool laten restaureren.

Hiervoor werd het huisje met stal, toebehorend aan We Vollon en gelegen achter het gemeentehuis, aangeschaft. We Vollon kreeg in ruil een gelijkaardig huisje in de Gasthuisstraat "Capelhof van St Eloy" genaamd, dat eigendom was van de Tafel der Armen.

De aanvang der werken werd terug vertraagd door nieuwe tegenkantingen van de oppositie, aangewakkerd door de Geslachten. Wegens de vervanging van de "Presbytère" door een woonst voor de onderwijzer, eisten zij ook de aanschaffing van een "Pastorie" met degelijke woonst voor de Pastoor.

Dit was op het ogenblik Jacobus Sweerts. Geen enkel huis was hiervoor beter geschikt dan het voormalige herenhuis en woonst van Carolus Van Nerum, (huidige Pastorij), waar de opeenvolgende Pastoors van Hoegaarden reeds sedert 1770 verbleven, met uitzondering van de Besloten Tijd.

De erfgenamen Van Nerum hadden het ouderlijk huis verkocht aan hun bloedverwanten Paillet x Sweerts en het was nu de Weduwe Paillet, geboren Marie Anne Sweerts, die als verkoopster optrad.

Het huis moest eerst geschat worden en het waren Jean Haumont, gemeenteontvanger en Jean Bapt. Van Autgaerden, de jonge, oud-burgemeester, die als experts optraden, terwijl Pierre Lowet tot commissaris werd aangesteld voor het onderzoek inzake commodo en incommodo.

Het huis werd in goede staat bevonden en op 20 oktober 1831 aan de gemeente verkocht voor de som van 6.700 flo-
rijnen, hetzij 14.158 fr.

Wegens de hoge som van aankoop moest Dumont nu zijn ontwerp herzien en het bouwplan minder groots en minder luxueus opvatten dan eerst voorzien, want de gemeente had nog tal van andere schulden en af te betalen renten en diende ondertussen steeds de huurpacht van 't Nieuw-huys te storten, die destijds 20 gulden 's jaars bedroeg (42,32 fr.)

En dan eindelijk werd toch tot de aanvang der werken besloten. Onder toezicht van Architect Van Arenbergh uit Leuven, ving de bouw van het nieuw gemeentehuis aan. Jean Haumont fungeerde als toezichter, om over de bouw-
werken te waken en na te zien als de voorgeschreven ma-
terialen wel degelijk werden geleverd en gebruikt zoals
voorzien in het lastenkohier.
Hiervoor kreeg hij een vergoeding van 200 fr.

De werken vorderen snel, maar in september 1832 was er nog lang geen sprake om het nieuw gemeentehuis te betrekken, zoals de plannen eerst hadden voorzien. Alleen een paar onafgewerkte lokalen konden gebezigd worden. Bijgevolg bleef het Nieuwhuys in afwachting verder als gemeentehuis dienen en moest de huurtijd nogmaals met een jaar worden verlengd.

Op 8 september 1832 kwamen weer nieuwe moeilijkheden oprijzen. Coenegras had inzake het doorgangsrecht een brief gestuurd naar de Bestendige Deputatie van de Staten van Brabant. In dit schrijven legde hij het ganse verloop van de zaak uit, zoals in 1829 was overeen gekomen met de oud Burgemeester De Zangré en de getuigen Van Arenbergh en de huidige Burgemeester Dumont. Coenegras kloeg de bouw aan van de hoge muur van het gemeentehuis, op 7 & 10 voet van zijn woning opgetrokken, die de waarde van zijn woning aanzienlijk deed dalen. Ook maakte hij bekend dat de overeenkomst nopens het bouwen van een onontbeerlijke trap om het Gemeenteplein te kunnen bereiken van uit de hoger gelegen smalle zijgang, niet werd geeerbiedigd, zodat hij nu volledig afgesloten zat langs de zijdeuren.

Twee maanden later had hij nog steeds geen antwoord ontvangen en op 2 november 1832 stuurde hij een petitie en klacht naar het gemeentebestuur. Hieromtrent werd beweerd dat De Zangré achter Coenegras stond en hem zelfs tot dit schrijven had doen overgaan, om zich op Dumont te wreken, terwijl ook de Geslachten niet vreemd zouden geweest zijn aan de petitie.

Tot grote ontstentenis van Coenegras, verklaarde Burgemeester Dumont, dat het grondperceel waarop het nieuw gemeentehuis in opbouw was, aan de gemeente en niet aan Coenegras toebehoorde, en dat hij (Coenegras) nog voldoende uitgang had tot de weg tussen zijn huis en de muur van het gemeentehuis (dit waren de 7 à 10 voet). Bovendien bedreigde de Burgemeester de aanklager, dat de gemeente haar rechten zou doen gelden, indien Coenegras nog durfde beweren dat de grond hem toebehoorde.

De gemeenteraad kwam in speciale zitting samen en keurde ondanks de aangegane overeenkomst met De Zangré in 1829, het bouwen van de stenen trap voor Coenegras af, omdat zulks te duur zou uitvallen.

Maar Coenegras, heimelijk gesteund door De Zangré en de Geslachten, hield stellig staande dat de grond die hij had afgestaan, wel degelijk zijn eigendom was, ondanks hij steeds tot iedereen gebruik had gediend.

Wie had in deze zaak gelijk? Wij willen hier slechts de citatie aanhalen uit het register der gemeente-beraadslagingen van 21 aug. 1801, die duidelijk zegde, dat "het nieuw gemeentehuis zou gebouwd worden op een grond door de gemeente aan te kopen (dus niet op grond van de gemeente) Doch Coenegras werd niet aanhoord en stelde de aanklager in het ongelijk. Er waren immers geen centen noch voor de grondaankoop, noch voor het bouwen van de trap. Het gemakkelijkste was dus, zich zonder meer de grond toeëigenen en geen trap bouwen. En het bleef bij deze beslissing.

Vervolgens kwamen er botsingen met de aannemer. Ingevolge de overeenkomst, zou de gemeente hem $1/3$ van de totale som betalen, na de afwerking van de ruwbouw, $1/3$ na de volledige afwerking en de rest 6 maanden later. In september 1833 waren de werken goed gevorderd, maar de gemeente stond ver ten achter met haar afbetalingen. Alsdan eiste Duhoux 5% interest op de nog verschuldigde achterstallige sommen.

De totale som voor de bouw van het nieuw gemeentehuis, met inbegrip van de schoolrestauratie en de woning voor de onderwijzer, bedroeg 25.684,95 fr. Hiervoor moest de gemeente 24 gemeentegronden verkopen en had in november 1833 nog steeds een aanzienlijke schuld tegenover de aannemer. Deze laatste weigerde de school en het onderwijzers-huisje verder af te werken, zolang hij zijn centen niet kreeg. Uiteindelijk na nieuwe geldleningen geraakte de gemeente toch in regel met Duhoux, die de bouw dan verder zette en volledig afwerkte.

Op 1 januari 1834 verliet de gemeenteraad het Nieuwhuys, zo hadden zij beslist op de zitting van 29 september van het vorige jaar.

De verhuizing gebeurde met 15 maanden en 15 dagen vertraging, maar ging met een ongewoon gebeuren door. Met Burgemeester Dumont, zijn twee schepenen en Architect Van Arenbergh op kop, gevolgd van de andere Raadsleden, verlieten zij om 10,10 uur het Nieuwhuys, dat 38 $1/2$ jaar als gemeentehuis had gediend. Zij stapten fier op naar hun nieuw gemeentehuis, dat die dag plechtig werd ingehuldigd.

Tot de gemeenteraad behoorden toen buiten de Burgemeester, ook nog Pierre Lowet, Jean Bapt. Van Autgaerden, de jonge, Jean Henri Vandermolen, Jean Bapt. Nijs, een andere Jean Bapt. Dumont, Jean Bapt. Fourie en Clement Carcan, met sekretaris François Lodewijckx en gemeente-ontvanger Jean Haumont. Men noemde hen de "Jannekes".

De veldwachters Bartholomeus Strijckwant, Joseph Marc en Gregoire Moreau zorgden voor de ordedienst. In deze stoet stapten ook enkele muzikanten op, leden van het Pompierkorps onder bevel van hun Opperbrandmeester, de dorpsonderwijzer Debroeck met zijn kinderen die vlaggen droegen, gevolgd door de aanhangers van Burgemeester Dumont. Na deze menigte volgden twee karren met alle gemeentedokumenten en het archief. De nog bruikbare meubelen waren reeds ter plaatse.

Op deze plechtigheid ontbrak alleen aannemer Duhoux, oud-burgemeester De Zangré en de Raad der V Geslachten.

Gedurende 3 jaren zetelde deze Raad onder Dumont op het nieuw gemeentehuis, maar vanaf 1835 kwam De Zangré met zijn aanhangers in het Nieuwhuys samen, om de val van Dumont te bewerken.

Bij de gemeenteverkiezingen van oct. 1836 kwam De Zangré opnieuw aan de macht en zetelde vanaf 1837 terug als Burgemeester, met Jean Bapt. Dumont als Schepen. Het duurde niet lang vooralleer de zaak van het nieuw gemeentehuis terug ten berde kwam. Wegens het ongelijk grondniveau kon het gemeentehuis niet betreden worden langs de voorzijde en bevond de ingang zich langs de zijde van de kerk. Het bouwen van een trap zou aan het gebouw een groot "cachet" geven. In februari 1838 stuurde de gemeenteraad dan ook een plan naar de Arrondissements-commissaris, voor de bouw van een dubbele trap voor het gemeentehuis, met onderaan in het midden, toegang tot het "corps de garde". De Zangré drong persoonlijk aan bij zijn vriend de Provincie-Gouverneur en verzocht hem op een spoedig en gunstig antwoord. De prijs zou 1.130 fr. bedragen, terwijl de heer Van Arenbergh als Architect de werken zou leiden.

De toelating liet niet lang op zich wachten en de trap werd gebouwd, zoals hij er ongeveer heden nog staat. Maar over de trap voor Coenegras, die nog altijd afgesloten zat, werd niet meer gesproken.

Politiekers houden immers vaak hun woord niet en laten vroegere vrienden dikwijls vallen, als zij hun persoonlijke ambities hebben bereikt.

En zo, ondanks vele moeilijkheden, geraakte Hoegaarden uiteindelijk na meer dan 37 jaren van pallabel, aan een nieuw gemeentehuis. Burgemeester Alexander Putzeys

nieuw gemeentehuis.
In 1868, werd het onder Burgemeester Alexander Putzeys
sierlijker gemaakt en degelijker ingericht.
Zo bleef het dan meer dan een eeuw alle winden en poli-
tieke stromingen trotseren.

Na 1970, onder het Burgemeesterschap van Roger Kerriijn, werd ten rechte of ten onrechte beweerd, dat de nieuwe katholieke bewindsploeg het gemeentehuis zou verlaten, omdat de liberale worm er te lang had gehuisd en zich in de Pastorij wilde vestigen. Doch hiervan kwam niets in huis, want in 1974/76 werd het gemeentehuis prachtig gerestaureerd en de oorspronkelijke bouwsteen terug bloot gelegd, wjl ook tal van inwendige verbouwingen en verfrissingen plaats grepen, zodat al het oude vuil opgeluist werd.

Het huidige gemeentehuis bestaat nu reeds 147 jaar. Misschien wordt in 1984 de 150ste verjaaring gevierd, tenzij de datum van intreding van 1 januari 1834 onjuist bevonden wordt.

[illegible]

Het " WITBOEK HOEGAARDEN 1000 " is te bekomen in het museum aan de prijs van 150 fr.
In dit historisch verantwoord werk, worden U alle bewijzen gegeven over het 1000 jarig bestaan van het Hoegaards Kapittel in 1980

- Eveneens reeds verschenen:

- Eveneens reeds verschenen:
1) De Burgemeesters van Hoegaarden prijs 80 fr.

2) Map met 8 pentekeningen over Hoegaarden prijs 100 fr.

+

=====

O U D E T E S T A M E N T E N U I T H E T
P A R O C H I E A R C H I E F V A N
H O E G A A R D E N

door Ambassadeur L. Borremans
vervolg

=====

T. 96. TESTAMENT nr. 1 van Maria Goorts en Lambrecht
Begge (26-8-1676)

=====

Geeft aan haar man een half dagmaal bos gelegen te Hoxem-
bos. Daarbij nog een half bunder bos uit een bunder bos
die ze samen bezitten.

Erfgenamen: kinderen

Getuigen: Adriaen Van Ex (maar ondertekend met een kruis
en bijgeschreven dat het is van Adriaen Van Herbergen)
en Jan Van Volsum.

Gemaakt door Pastoor Vanden Putte.

TESTAMENT nr. 2 van Hiernou Hanen en Agnes Cans
(27-8-1676)

Geven aan mekaar anderhalf dagmaal land gelegen op de
"steenhaghe" reg. de kapel van Hixem, Amandt Lambrechts,
tot onderhoud van henzelf en van hun kinderen.

Maken een dagmaal tot kwijting van een rente van 12,5
gulden erfelijk die zij moeten aan Jan Vanden Paen te
Tienen. Erfgenamen zijn hun kinderen.

Gemaakt te Houtem door Pastoor Vanden Putte.

Getuigen: Mr. Jean Demoulin en Matthijs Taverniers.

T. 97. TESTAMENT van Joachim Kenis en Ida Peeters(27-8-1676)

=====

De langstlevende zal aan hun dochter Ida, als zij trouwt,
zoveel geven als de andere dochter Catlijn gekregen heeft
toen zij huwde. Erfgenamen hun kinderen.

Getuigen: Mr. Jan de Moulin en Vincent Ballant.

Gemaakt in het huis "het paradijs" door Past. Vanden Putte.

T. 98 TESTAMENT van Catlijn Berwouts, vrouw van Willem
Fredrix (28-8-1676)

=====

"sieck ende besmet liggende met de contagieuse sieckte
vanden loop".

Haar man geeft zij drie stukken land gelegen in de
"cayberch".

1. een half dagmaal reg. de voetweg uit Aalst naar
Schoor, Mr. Jan Van Mol en Bartholomeus Mertens;

2. een Half dagmaal,

3. 25 royen gelegen aan de "quenstraet"

Die drie stukken om te betalen al hun lasten en schul-
den: de rechten van hun zoon zaliger en van die van
haar als zij nu sterft.

Getuigen: Mr. Van de Moulin en Mari Fredrix, haar
dochter.

Gemaakt te Aalst door J. Vanden Putte, pastoor.

T. 99. TESTAMENT van Tossijn Nijs, man van Barber
Huybens (29-8-1676)

=====

Zijn vrouw krijgt de boomgaard en het blok, erfenis
van hun schoonvader Niclaes Huybens zaliger, om een rente
te delgen van 60 gulden per jaar aan Mr. Jan Van Mol
licentiaat in de rechten te Leuven op het pachthof en
zijn afhankelijkheden, welk Tossijn Nijs gekocht heeft
onlangs van dezelfde Mr. Van Mol.

Erfgenamen zijn zijn kinderen.

Getuigen: Mr. Jan de Moulin en Aert Van Mol.

Gemaakt door Pastoor J. Vanden Putte.

T. 100. TESTAMENT van Goos Swellen en Anna Minnen
(29-8-1676)

=====

Maken aan mekaar: hun huis te nerm,
drie verschillende stukken land: 1) gelegen in het Fisel
2) gelegen in de Sneuw berch
3) gelegen langs de "wijngaert"

Erfgenamen: hun kinderen

Getuigen: Jean de Moulin en Jan Swelden.

Gemaakt in hun huis te Mulckum onder de parochie van
Hoegaarden door Pastoor Vanden Putte.

T. 101. TESTAMENT van Hendrick Nijs (1-9-1676)

=====

Zijn erfgenamen zijn Hendrick de Welde, zoon van Willem
Hij moet de uitvaart en de begrafenis betalen.

Hij moet 14 gulden krijgen van Peeter Vanden Bempt voor
geleverd graan;

5 gulden en 10 st. van Aerd Boemans;

4 pattacons voor geleend geld van Peeter Peeters;

1 pattacon van Willem Fredrix;

Van de zoon Tossijn Nijs: 23 halsters haver aan 0,5 pat-
tacon het halster + 16 pattacons ven geleend geld;

7 gulden van Laurijs de Moulin;

5 gulden voor een pond boter (?) en de leem die hij ge-
leverd heeft om zijn zolder te bezetten;

2 schellingen van Anna Cornelis;

Hij heeft in zijn kist aan de kerk te Hoegaarden nog
de som van 14 guldens.

Hij laat aan Jan Everaerts, alias "cappedael" zijn
keulder (?).

Getuigen: Willem Mertens en Jan Joris

Gemaakt in zijn huis te Aelst door pastoor J. Vanden Putte.

T. 102. TESTAMENT van Maeyken Van Herck, vrouw van
Michel Lardinoy (1-9-1676)

=====

Haar man krijgt de leeftocht van huis en geleege te
Aelst, dat zij heeft sinds de dood van haar eerste man
Franck Lamens + van een dagmaal land gelegen op het
"bekeland", eveneens komend van dezelfde.

Erfgenamen zijn de kinderen verwekt met haar tweede man
Goris Van Mol zaliger.

Getuigen: Jan Gooris en Willem Mertens.

Gemaakt te Aalst door Pastoor J. Vanden Putte.

wordt vervolgd.....

ՀԵՏԱՐԾԵՄ

ՉՏԾ-1986

Դ՛յ Վերք

Արարիչ

KULTUUR KRANT

bijlage van ALPAIDIS
tijdschrift voor heemkunde
't nieuwhuys museum

K U L T U U R K R A N T

=====

nummer 15

- een uitgave van de Kultuurkring 't Nieuwhuys
- bijvoegsel van Alpaidis nr. 60

=====

M I L L E N N I U M V L A G H O E G A A R D E N

=====

Na Brussel in 1979 en in het spoor van het Prinsbisdom Luik 1980, zal ook Hoegaarden, of minstens het Nieuwhuys-museum zijn Millenniumvlag bekomen.

Brussel nam de "Engel Sint Michiel die de draak vertrappt".

Het Prinsbisdom koos de Bisschopsstaf en de Grafe-lijke degen.

Het Museum behoudt het oorspronkelijk wapen van Hoegaarden, namelijk de Luikse Bisschopsstaf met manipel. In de staf vindt men immers de letter "C" van Codicil terug (dokument waardoor het stichtingsjaar van het Hoegaards Kapittel kenbaar werd gemaakt) en ook de vorm van een vraagteken, waarin men de zinsspeling kan zien van het "so wat" nopens het 1000 jarig bestaan (onschuldige woordjes die de hartstochten deden oplaaien en aanleiding gaven tot een nieuwe episode in de reeds zo rijk gevulde geschiedenis van Hoegaarden).

Doch buiten het wapen en de kleuren van Hoegaarden zal in de Millenniumvlag ook het jaartal "1980" aangebracht worden.

Deze vlag zal op 13 september 1980 ter gelegenheid van de tentoonstelling "Hoegaarden 1000" aan het museum worden geschonken, door een hogere persona-
liteit.

NIEUW ARCHIEF voor het MUSEUM

Door de verzustering met Rumigny werd ons aldaar het archief open gesteld van het Departement der Ardennen, Refecture van Mézières, evenals deze van de Huizen Rumigny en Morialmé, waardoor tal van nieuwe onbekende gegevens over Alpaidis en haar gemaal Godefried aan het licht kwamen.

Zij zullen ten gepaste tijde langs ons tijdschrift worden gepubliceerd.

ZO PAS VERSCHENEN

In nr. 226 van de "Brabantse Folklore" uitgegeven door de Toeristische Federatie van Brabant, Grasmarkt 61 1000 Brussel, is het eerste artikel verschenen over de Franse revolutietijd te Hoegaarden.

Het artikel draagt als titel "De laatste arend van het Oud - Regiem" en is de voorbode van de zo lang verwachte reeks, die weldra in afleveringen in Alpaidis zal verschijnen in betrekking met de bekomen dokumenten uit Parijs "Prefecture van het Dijle Departement".

Het nummer van Brabantse Folklore kan besteld worden bij de Toeristische Federatie ofwel in het museum aan de prijs van 60 fr.

=====

1980 H O E G A A R D E N 1000 J A A R 1980

=====

Antwoord van Z.M. de Koning, op het hulcotelegram Hem gestuurd door het Nieuwhuys-Museum op 21 juni 1980, ter gelegenheid van de openstelling der tentoonstelling "BELGIE, 150 J. ONAFHANKELIJK."

Kabinet van de Koning

25 juni 1980.

Mijnheer de Voorzitter,

Ik heb de eer door de Koning gelast te zijn ontvangst te melden van de brief die U hem op 21 juni 1980 toestuurde en waarvan hij met aandacht kennis nam.

De Vorst waardeerde zeer de zo vriendelijke gevoelens die U hem uitdrukte in uw naam en in naam van de "Vrienden van het Nieuwhuys-Museum". Ik kreeg opdracht U en allen wier tolk U geweest zijt de innige dank van de Koning over te maken.

Gelieve, Mijnheer de Voorzitter, de betuiging van mijn hoogachting te aanvaarden.

De Kabinetschef van de Koning,

JM. PIRET

Aan de Heer Hubert VAN NERUM
Voorzitter van de Vereniging
"Vrienden van het Nieuwhuys-Museum",
Maquisstraat, 44
1140 BRUSSEL.

KANTKLOSSEN BIJ VTB HOEGAARDEN

Door het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme werd 1980 uitgeroepen tot het jaar van de ambachten, en in dit kader wil VTB Hoegaarden verder aandacht besteden aan het kantklossen.

Stilaan begint het een traditie te worden dat elk na-jaar een nieuwe initiatiekursus start, zoals het ook traditie is dat de deelnemers aan deze cursus bijna allen op het ingeslagen pad verder gaan en vervolmakingskursussen volgen.

De eerste cursus is bedoeld om deelnemers, zowel heren als dames, vertrouwd te maken met de grondslagen van de kloskant, die het abc uitmaken van alle kloskant-soorten. Er is nog geen sprake van Mechelse of Brugse kant, maar linnenslag, netslag en dubbele netslag worden duchtig ingeoeffend en dit laat wel toe op het einde van de eerste cursus reeds heel mooie werkjes en motieven uit te voeren, waarbij men echt niet beperkt is tot boordjes en tussenzetstukjes.

Het heeft echter geen zin alleen de lessen te volgen zonder meer. Oefening is onontbeerlijk en ook hier baart zij kunst. Na iedere les krijgen de deelnemers een opdracht, die toch wel minstens drie uur werk vraagt. Bij de volgende les wordt de afgewerkte kant getoond aan de lesgeefster en door haar zo nodig gekorrigeerd. Om de deelnemers tijd te laten om hun huistaken af te werken, ligt er tussen elke les een ruime tussenperiode van ongeveer 3 weken.

De lessen lopen over een cyclus van 10 zittingen en telkens twee uur, ze gaan door in het Museum 't Nieuw-huys, E. Ourystraat 2 te Hoegaarden, en worden steeds op zaterdag gegeven. De aanvang is voorzien eind september.

Na iedere les ontvangen de deelnemers een cursusblad met een korte samenvatting en een technische tekening. Deze bladen dienen in een koft bewaard en blijven het persoonlijk eigendom van de kursist.

Om kant te klossen heeft men materiaal nodig: een kantkussen, klosjes en garen. Deze kunnen op de cursus zelf worden gekocht.

(Oriëntatieprijzen: kussen ca 750 F, klosjes ca 28 F.)
Het cursus geld zelf bedraagt 1800 F; voor VTB-VAB leden. en 1950 F voor niet leden. (dus zonder materiaal)

De geïnteresseerden kunnen zich opgeven bij de VTB vertegenwoordigster te Hoegaarden:

Leontine Wuyts
Stoopkensstraat 80
3320 Hoegaarden Tel. 016-76 66 38

en storten een voorschot van 500 fr. op haar rekening 061-5728570-21.

Het aantal inschrijvingen is beperkt, maar het voorschot zal bij terugtrekking van de ingeschrevenen niet worden terugbetaald.

=====

DE HOEGAARDSE KUNSTGALERIJ

=====

Enkele Hoegaardse schilders hebben reeds kontakt opgenomen met het museum; na de aanvraag in vorige Alpaidis om een van hun werken in onze kunstgalerie een plaats te geven.

Geïnteresseerden kunnen nog steeds kontakt opnemen met:

Etienne Grooten
Leuvenselaan 419 Tienen
Tel. 817235

=====

AKTIVITEITEN KALENDER OCTOBER NOVEMBER DECEMBER 1980

13/9 tot 5/10 TENTOONSTELLING

99 ALPAIDIS HOEGAARDEN 1000 99

vooropening op 13/9 om 17 uur.

11/10 tot 2/11 TENTOONSTELLING

77 SCHILDERWERKEN van FREEMAN 77

een Hoegaardier stelt tentoon

vooropening 11 oktober 17uur.

18 october

TEERFEEST van "Die Edele Orde vanden
Moutstock".

15/11 tot 30/11 TENTOONSTELLING

"INDIANEN UIT CANADA viere Hoegaarden
1000"

vooropening 15 nov. om 17 uur.

22 november

EINDE VIERING CODICILJAAR 1980

- Afkondiging programma 1981
- Uitgave EEUWENKALINDER
- Sluitings VUURWERK op het Gemeentelijk Voetbalplein (Tiensestr.)

+